

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפאכר באגפפ ובסולת פלאו

גליון מס' 756

פרשת פנחס

כ"א בתמוז התשפ"ד

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהג בת מנורה ע"ה

לע"נ מרן הגאון ר' ירחמיאל גרשון בן מרים זצוק"ל והגאון ר' ברוך מרדכי בן הינדא זצוק"ל, ר' אברהם בן אסתר ע"ה, מרת יעל עליה בת מוזל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלאכ, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

ידועה זהירותו המופלגת של מרן זיע"א שלא לאבד את זמנו, וכל עיתותיו קודש לעמלה של תורה ולזיכוי הרבים, ובני ביתו מעידים שמאז ועד עתה, כאשר היה מתקלקל דבר מה בביתו, והיה צריך לתקנו, מרן זיע"א היה מבקש מהרבנית שתדאג להביא בעל מלאכה שיתקן את הטעון תיקון, והיה מורה לה שתשלם לו במיטב כספו.

וכך היה מנהגו גם באותם ימים שהעניות והמחסור היו מנת חלקם, והפרוטה הייתה בדוחק ובצמצום, עם כל זאת היה מרן מורה שיביאו בעלי מלאכה לתקן את הטעון תיקון. ופעם אחת שאל אותו אחד ממקורביו מדוע אינו מתקן את הדברים בעצמו, ובכך יחסוך כמה פרוטות...

ומרן זיע"א השיב לאותו האיש כממתיק סוד: "שמע נא ידידי, את הזמן אני קונה בכסף יקר! הן אמת שלבעלי המלאכה אני משלם תמורת עבודתם טבין ותקילין, אך בשכרי אני מרוויח את זמני להספיק עוד דבר מה בלימוד, וכי קל הדבר בעיניכם?!..."

לבד מעמלו העצום בתורה הקדושה, הרי גם גדול כוחו של מרן זיע"א לאין שיעור בזיכוי הרבים. מזה מאות בשנים לא קם נביא בישראל אשר זכה וזיכה את הרבים לאלפים ולרבבות בתורה, במצוות ובמעשים טובים, ואשר על כן ברור הדבר כי ברכה היוצאת מפי קודשו של מרן זיע"א, אין דבר שימנע ממנה להתקיים, ומי הוא זה אשר יבא אחר המלך, מאן מלכי רבנו, והרי זה ממש בבחינת מה שאמרו: "צדיק גוזר והקב"ה מקיים" ומעשה שהיה כך היה: יהודי בן תורה מאזור הדרום, במשך כמה וכמה שנים מיום נישואיו, לא זכה לפרי בטן ל"ע. דרשו וחקרו הזוג ברופאים וברפואות, אך לשוא, הדבר עדיין בושש מלבוא...

ידיד המשפחה אשר כאב את כאבם, פנה והציע להם לפנות אל גדול הדור, הלא הוא מרן זיע"א בכדי לקבל את ברכתו, "הן ברכותיו של גדול הדור ודאי עושות רושם עצום בשמים. נסו לקבל את ברכתו, ובטוחני שתיושעו במהרה מן השמים"... כך דרבן אותם אותו ידיד.

ואכן, נכנס אותו יהודי לפני מרן זיע"א והסיח בפניו את צרתו. מרן בשומעו זאת, טפח בחביבות על פניו של אותו יהודי תוך שהוא מפטיר ואומר שלש פעמים: "זרע של קיימא, זרע של קיימא, זרע של קיימא..." מיותר לציין, כי כבר באותה שנה נפקדו הזוג בפרי בטן, ובמלאת הימים נולד להם בן זכר בריא ושלם, ומאז ברכתו של מרן זיע"א זכו לכמה וכמה ילדים. כן ירבו.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלק שלום"א

נוצר תאנה, יאכל פריה!

הרבי מאוסטרבצה זצ"ל עבר ברחוב בלווית משמשו, מתבוסס בשלג העמוק בדרכו למצוות סנדקאות. מפנית הרחוב נשמע קולה הנוגה של מוכרת הכעכים. מצטנפת בבגדיה הקלים ואוחזת באצבעותיה המכחילות מקור במקל עליו מחורזים הכעכים החומים, קראה בקול רועד: "קנו כעך בפרוטה, כעך חם וטוב בפרוטה. כעך חם וטוב בפרוטה". מעטים היו העוברים ושבים, ראשם טמון בצווארונם הזקוף וידיהם עמוק בכיסם. מי שם לב למוכרת המסכנה.

הרבי היה סנדק, טעם דבר מה בסעודת המצוה, ברך את הנאספים ועשה דרכו חזרה. בדרכם, והנה נשמע קול הנוגה, הרועד: "קנו כעך בפרוטה, כעך חם וטוב בפרוטה. קנו כעך בפרוטה..."

תמה משמשו של הרבי: איך לא נמאס לה לחזור שוב ושוב על אותו משפט. אין ספור פעמים, בלי שינוי?..."

נשא הרבי עיניו, העיף מבט חטוף, והפטיר: "בדרכנו לברית היו שם תשעה עשר כעכים. עכשיו ששה עשר".

"שלוש פרוטות בשעה", מילמל השמש בחמלה, "אבל לא זאת שאלתי. תמהתי איך לא נמאס לה לחזור שוב ושוב על אותה הקריאה?"

"על כך ענית", השיב הרבי. "אין היא חוזרת על אותה קריאה. עכשיו היא אומרת זאת על כעך אחר. בכל פעם, על כעך תורן..."

סיפור מזלף הוא, ושייך לפרשתנו. מכל ישראל לא נבחר כמנהיג אחר משה רבנו אלא יהושע בן נון. במה התייחד מכל ישראל? משום שהיה ניהון בהתלהבות נעורים: "נער, לא ימיש מתוך האוהל".

מה היה סוד התמדתו ומסירותו לרבו? חז"ל קראו עליו את הכתוב: "נוצר תאנה יאכל פריה, ושומר אדונוי יכובד".

כדאי הוא יהושע ליטול שכר שימוש, שלא מש מתוך האוהל". ועומק נפלא צפון בדימוי שומר התאנה.

כידוע, אין התאנה מבשילה פירותיה כאחד, כרוב העצים, אלא בכל יום מוצאים הבעלים תאנים חדשות שהבשילו. וכך אמרו: למה נמשלו דברי תורה כתאנה, מה תאנה זו כל זמן שאדם ממשמש בה מוצא בה תאנים, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהם מוצא בהם טעם. ודי בידיעה זו, בתחושה זו, כדי שלא למוש מהאוהל!

וכשם שהדברים נאמרו בגדול בישראל, אמורים הם מקל וחומר לכל אחד ואחד מאיתנו. אין מושג של "סוף זמן", אין מקום לרפיון.

התורה גדולה כל כך, רחבה כל כך, ועמוקה כל כך, ככל שנוסיף ונהגה בה נגלה עוד טעמים, מעמקים וגבהים, אופקים חדשים. "אשרי אדם שומע לי, לשקוד על דלתותי יום יום, לשמור מזוזות פתחיו" (משלי ת, לד).

"יום יום", פשוטו כמשמעו. בתחילת הזמן ובאמצעו, בסוף הזמן ואף בבין הזמנים! "מרגלא בפומיה של רבי מאיר: גמור בכל לבבך ובכל נפשך לדעת את דרכי ולשקוד על דלתות תורת. נצור תורת בלבך ונגד עיניך תהיה יראתי, ואני אהיה עמך בכל מקום!"

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

נקום נקמת בני ישראל במדיינים

לאחר שהכשילו בנות מדין את בני ישראל, ובתוכם את נשיא שבט שמעון – זמרי בן סלוא, אשר מת בחטאו, מצווה הקב"ה את משה לצאת למלחמה במדין: "נקום נקמת בני ישראל במדיינים" (במדבר לא, ב). ואכן, בהמשך הפסוקים נאמר: "וישלח אותם משה אלף למטה לצבא ואת פנחס" (שם, ו).

ולכאורה תמוה: מדוע לא יצאו גם נשיאי ישראל למלחמה? והלא במקומות אחרים מצינו שנוצטוו בעצמם לצאת, כמו למשל בשילוח המרגלים, במנין בני ישראל או בחלוקת הארץ.

כתב על כך בעל הטורים: "והנשיאים לא שלח עימם, כדי שלא יתבייש שבט שמעון שנהרג נשיאו". כלומר, בזמן מלחמת מדין היה שבט שמעון מיותר מנשיאו, מחמת המעשה שאירע וסופו. וכדי שלא יתבייש בהיותו השבט היחיד ללא נשיא – הצטווה משה בעצמו לנקום במדיינים, ואילו הנשיאים לא נשלחו למלחמה.

בספרו "פני דוד" מזכיר החיד"א ז"ע א מקום נוסף שבו באה לידי ביטוי הזהירות בכבודו של שבט שמעון, שאיבד את נשיאו:

בפרשת מסעי מפורטים שמות הנשיאים אשר הצטוו מאת ה' ועל ידי משה על נחלת הארץ, יחד עם אלעזר הכהן ויהושע בן נון, וכך נאמר שם: "ואלה שמות האנשים למטה יהודה כלב בן יפנה, ולמטה בני שמעון שמואל בן עמיהוד, למטה בנימין אלידד בן כסלון, ולמטה בני דן נשיא בקי בן יגלי, לבני יוסף למטה בני מנשה נשיא חניאל בן אפד" (במדבר לד, יט-כג). בשלושת השבטים שהוזכרו ראשונים – יהודה שמעון ובנימין – לא נכתבה המילה 'נשיא', ואילו בשאר כל השבטים המצוינים בהמשך, כן הוקדמה המילה 'נשיא' לשמו של נשיא השבט.

מדוע? החיד"א מביא חמשה טעמים בשם רבי ניסים גאון, ביניהם: יהודה הוא שבט המלכות, ולא נזקק לתואר נשיא, שהוא נמוך יותר ממלך; שבט בנימין זכה להיות אושפיזינייה לשכינה הקדושה, שבית המקדש נבנה בחלקו; שבט שמעון לא הוזכר בו נשיא מחמת מה שאירע לנשיאו בסוף פרשת בלק.

וכתב החיד"א שארבעת הטעמים הקודמים שהזכיר הר"ן, הרי הם צודקים ונכונים, אך הקשר ביניהם לבין השמטת המילה 'נשיא', אינו מובן דיו.

אלא, מבאר החיד"א, אצל כולם הושמטה המילה מחמת חסרונו של נשיא שבט שמעון. אמנם רק לשמעון אכן לא היה נשיא, אך כדי שלא לביישו החסירה התורה תיבת 'נשיא' גם אצל יהודה – החשוב מכולם, שנאמר בו: "אתה יודוך אחיך", וגם אצל בנימין – שחשיבותו היתה בכך שזכה להיות אושפיזינייה לשכינה הקדושה.

אם אצל שבטים חשובים אלה לא מופיעה תיבת 'נשיא', הרי שאין בכך פחיתות כבוד לשבט שמעון שגם אצלו לא הוזכרה. כך דקדקה התורה בכבודו של שבט מישראל!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב).

יש להבין – שאל הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק בעל "משך חכמה" – מה הסיבה שזכה פנחס דוקא לברית שלום?

אלא – אמר הגאון – צריך לומר שהמעשה שעשה פנחס – להרוג נפש במו ידיו – היה עלול להותיר בליבו רגש של עזות, לכן ברכו ה' שלא יהיה הדבר לו למכשול, ולא ישאר בו רושם של מידת העזות, וזאת משום שכונתו היתה לשם שמים.

וכן אנו מוצאים בעיר הנידחת שם מובטח לכל העוסק בהריגת החוטאים: "ונתן לך רחמים", אין פחד שתשתרש בליבם מידת האכזריות, זאת משום שהקב"ה נותן להם מידה נוספת של רחמים.

"ושם איש ישראל המכה וגו'" (כה, יד).

במדרש רבה (פרשה כא) זרשו חז"ל על פסוק זה: כשם שהקב"ה מתעסק בשבחן של צדיקים לפרסמן בעולם, כך מתעסק בגנותן של רשעים לפרסמן בעולם, פנחס – פירסמו לשבח, וזמרי – לגנאי, עליהם נאמר (משלי י): "זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב!"

משל לסוחר זקן שראה כי כוחו בל עימו כמימים ימימה לנסוע לצרכי מסחרו, החליט כי ישלח את בנו במקומו.

הכינה אשתו את כל הנצרך לבנה למסעו וארזה לו בגדים חמים, מזון רב ושתייה לבל יחסר מאומו. מכיון שלעתים היה הבן נחלה הכינה אימו תרופות כדי שגם הם יהיו לו בדרכו על כל צרה שלא תבוא...

בטרם יצא אל הדרך קראה לו אמו והראתה לו את אשר ארזה בעבורו בארגז גדול. ראה בני היקר – כך אמרה – כאן בפניה זו הנחתי מטעמים כאשר אהבת, וכאן מונח כד משקה.

אכול בני ויערב לך. אכול והתחזק!

וכאן – הוסיפה האם ואמרה – הנחתי עבורך את צנצנת התרופות שהכנתי והלוואי של תזדקק להן!...

כן הוא גם הנמשל – אמר המגיד מדובנא – הקב"ה מפרסם את מעשי הצדיקים כדי שמהם יראו הכל וילמדו כיצד יש לנהוג. ולעומת זאת מפרסם הקב"ה גם את מעשי הרשעים כדי שמהם ילמדו כיצד אין לנהוג, כי כשם ששכר טוב מיועד לצדיקים על מעשיהם הטובים כך עתידיים הרשעים לקבל עונש על רוב רעתם. על כן זכרון הצדיקים הוא לברכה ושם רשעים ירקב!

"זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני" (כה, יד).

פעם אחת שמעו תלמידיו של ה"חוזה מלובלין" את רבם הנערץ כשהוא מהלך בחדרו ומוכיח את עצמו וכך אמר:

מה אני עושה בעולם הזה?! ומה בכלל זכותי להתקיים?! האם בגלל שאני בעל תוכחה? הרי כבר אמר רבי ישראל בעל שם טוב "גדולה ענוה שלא לשמה מתוכחה לשמה!" ואם משום שאני 'נשיא'? גם זמרי בן סלוא היה נשיא!...

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

שנאת חנם (א)

השבוע הבעל"ט נכנס לימי בין המצרים, בהם אנו

מתאבלים על חורבן הבית! ימים בהם כל אחד מנסה לתרום את חלקו לבניין בית המקדש, ננסה לגעת בנושא טעון שכל אחד מאיתנו יסכים עמו.

הלוואי שנצליח לשנות משהו בתוכנו, משהו בבתינו, ובזה נוסיף עוד אבן ועוד נדבך לביהמ"ק השלישי שיבנה במהרה בימינו. הקב"ה מנהל את עולמו לפי מחשבתו האין סופית. בדורנו, כלל ישראל מחולק לזרמים, קהילות חסידיות שלמרות המשותף הרב, בדברים הבסיסיים ישנם שינויים בסגנונות ובהדגשים שעל אף היותם דברים צדדים כמו נוסחאות שונות או סגנון לבוש אחר, הם הם הדברים הבולטים הנותנים ייחודיות וצבע לכל ציבור וציבור.

כבר בראשית היותנו לעם היה זה רצונו של הקב"ה שיעקב אבינו יהיו לו שנים עשר שבטי קה, כל שבט עם הדרך המיוחדת שלו, כמבואר בספרים שלכל שבט יש

שער בשמים משלו ודרך בעבודת ד משלו. כמו כן, עם ישראל מחולק לכוהנים, לווים, ישראלים, כך שהחלוקה אינה עניין שבדיעבד, אלא מחשבה תחילה של בורא העולם.

הגלויות השונות והתפוצה של עם ישראל בכל רחבי תבל יצרו גם הם במהלך הדורות מנהגים ייחודיים לכל עדה, נוסף לזה את הקדמה וכל אותם מהרסי הדת שקמו עלינו במהלך הדורות והכריחו אותנו להתבדל ולהתייחד בלבוש, בשפה ובסגנון. מכל אלו נוצרו עוד ועוד דרכים ושיטות בעבודת ד' שלמרות שהתכלית משותפת נראה לפעמים במבט חיצוני שאנו שונים אחד מהשני, כשברור לכל שכולנו מכוונים את ליבנו לאבינו שבשמים.

זכה דורנו למה שלא זכו כל הדורות מתקופת החורבן, שכיום אנו חיים בריכוזים גדולים של יהודים יראים ושלמים בארצנו הקדושה ובעוד נקודות ברחבי תבל, וברחוב אחד בבני ברק או ירושלים יכולים לגור יחד יהודים מכל גווי הקשת, אשכנזים לצד ספרדים, חסידים וליטאים, יקים לצד תימנים, כשכולם שומרים על מסורת אבותיהם ומנהגיהם מדור דור. המשך בגליון הבא א"ה